

Dr hab. Sławomir Cichor Profesor AM
dziedzina: sztuki muzyczne
dyscyplina artystyczna – instrumentalistyka

Łódź 12.06.2021

Adres do korespondencji:
Akademia Muzyczna
im G. i K. Bacewiczów w Łodzi
ul. Gdańska 32, 90-716 Łódź
tel. + 48 42 662 16 00

Recenzja w Przewodzie doktorskim mgr. Krzysztofa Muchy

Zlecniodawca recenzji

Akademia Muzyczna im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu, Rada Dyscypliny Sztuki Muzyczne, pismo z dnia 7 czerwca 2021 roku o powierzeniu mi funkcji recenzenta w przewodzie doktorskim mgr. Krzysztofa Muchy na podstawie ustawy z dnia 14.03.2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, (t.j. Dz.U.2017 poz. 1789).

Dotyczy

Uchwały Rady Wydziału Wokalno-Instrumentalnego Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu z dnia 30 kwietnia 2019 roku w sprawie wszczęcia na wniosek mgr. Krzysztofa Muchy przewodu na stopień doktora sztuk muzycznych w dziedzinie sztuk muzycznych, w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka.

Uchwały Rady Dyscypliny Sztuki Muzyczne Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu z dnia 28 maja 2021 roku w sprawie wyznaczeniu mojej osoby na recenzenta.

Do nadesłanego mi przez Panią mgr Olgę Hołownia z Działu Nauki Akademii Muzycznej we Wrocławiu pisma informującego o powierzeniu mi funkcji recenzenta w przewodzie doktorskim Pana mgr. Krzysztofa Muchy została dołączona stosowna dokumentacja.

Podstawowe dane o kandydacie

Pan Krzysztof Mucha urodził się 23 września 1988 roku w Brodnicy. Edukację muzyczną rozpoczął od nauki gry na fortepianie w Państwowej Szkole Muzycznej I st. im. Fryderyka Chopina w Brodnicy. W 2004 roku został uczniem Zespołu Szkół Muzycznych im. Karola Szymanowskiego w Toruniu, gdzie uczył się gry na tubie w klasie Kazimierza Kmiecica. Po 3 latach nauki rozpoczął studia w klasie tuby dra hab. Jakuba Urbańczyka w Akademii Muzycznej w Krakowie. Studia te ukończył dyplomem z wyróżnieniem w 2012 roku. Swoje umiejętności doskonalił uczestnicząc w wielu kursach i seminariach prowadzonych przez wybitnych instrumentalistów z całego świata. Pan Krzysztof Mucha uczestniczył także w wielu konkursach muzycznych osiągając następujące laury:

- I nagroda i nagroda specjalna w Międzynarodowym Konkursie Muzycznym w Stanjel (Słowenia) (2014 r.)
- Grand Prix w VIII Międzynarodowym Konkursie Instrumentów Dętych Blaszanych w Brnie (2013 r.)
- II nagroda w VIII Międzynarodowym Konkursie Instrumentów Dętych w Szczecinie (2011r.)
- II nagroda w VII Międzynarodowym Konkursie Instrumentów Dętych w Brnie (2011r.)
- I nagroda w Ogólnopolskim Konkursie Instrumentów Dętych Blaszanych w Katowicach (2010r.)
- II nagroda w VII Ogólnopolskim Konkursie Instrumentów Dętych w Szczecinie (2009r.)
- Nagroda specjalna za wyróżniającą się interpretację utworu obowiązkowego w VII Ogólnopolskim Konkursie Instrumentów Dętych w Szczecinie (2009r.)
- II nagroda w Międzynarodowym Konkursie Współczesnej Muzyki Kameralnej w Krakowie (2009r.)

Ponadto jego wybitne osiągnięcia zapewniły mu wsparcie różnych programów stypendialnych, takich jak:

- stypendium Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (2012)
- stypendium Rektora Akademii Muzycznej w Krakowie (2011-2012)
- stypendium Małopolskiej Fundacji „SAPERE AUSO” (2010)
- stypendium Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego (2010)

Doktorant prowadzi bardzo ożywioną działalność artystyczną koncertując jako solista, kameralista oraz muzyk orkiestrowy. Spośród najważniejszych koncertów solowych należy wymienić wykonanie Koncertu na tubę R. V. Williamsa z towarzyszeniem Orkiestry NFM prowadzonej przez Gabriela Chmurę (Wrocław 2015) oraz koncert z orkiestrą dętą Łotewskiej Akademii Muzycznej (Ryga 2019).

Bogata działalność kameralna magistra Muchy wiąże się przede wszystkim z współtworzeniem trzech świetnych zespołów blaszanych: Sinfonia Varsovia Brass, Polish Brass Quintet i Wratislavia Brass oraz współpracą z LutosAir Quintet. Wraz z w/w ansamblami artysta wystąpił na wielu prestiżowych festiwalach, w tym: London Jazz Festiwal, VII Międzynarodowy Festiwal Muzyki Współczesnej im. Henryka Mikołaja Góreckiego w Krakowie, Międzynarodowy Festiwal „Szalone Dni Muzyki/ La Folle Journee de Varsovie”.

Działalność orkiestrowa magistra Muchy obejmuje pracę etatową w Orkiestrach: Sinfonia Varsovia (od 2018 r.) NFM (2012-2018) oraz współpracę z licznymi zespołami orkiestrowymi takimi jak: Malaysian Philharmonic Orchestra, Narodowa Orkiestra Symfoniczna Polskiego Radia, Polska Orkiestra Radiowa, Orkiestra Akademii Beethovenowskiej, Teatr im. Juliusza Słowackiego w Krakowie, Teatr Wielki – Opera Narodowa, Capella Cracoviensis, Filharmonia Łódzka, Sinfonietta Cracovia, Filharmonia Krakowska, Filharmonia Pomorska, Opera Śląska, Orkiestra kameralna Aukso. Warto także dodać, że artysta zdał egzaminy do prestiżowych orkiestr młodzieżowych: Civic Orchestra, Gustav Mahler Jugendorchester i I, Culture Orchestra.

Pan Krzysztof Mucha od lat angażuje w działania naukowe i dydaktyczne. Prowadzi klasę tuby w Akademii Muzycznej we Wrocławiu, a wcześniej był asystentem w Akademii Muzycznej w Poznaniu. Często zasiada w jury konkursów, wyklada także podczas licznych seminariów i konferencji. Jego studenci otrzymują nagrody w konkursach muzycznych i znajdują zatrudnienie w orkiestrach (Opera Wrocławska, Opera Nova w Bydgoszczy).

Dokonania doktoranta świadczą o tym, że jest on wybitnym i wszechstronnym młodym artystą. Osiągnięcia te sprawiły, że został zauważony przez jedną z najlepszych firm produkujących tuby- Melton Meinl Weston i pełni funkcję ednorsera tej marki.

Ocena pracy doktorskiej

Praca doktorska „*Współczesne techniki wykonawcze mające wpływ na rozwój literatury na tubę solo w wybranych utworach XX i XXI wieku*” przedstawiona przez magistra Krzysztofa Muchę jest złożona z dzieła artystycznego zarejestrowanego na płycie CD oraz jego opisu. Na dzieło artystyczne składają się nagrania artystycznych wykonawców następujących utworów:

1. Ralph Vaughan Williams – *Koncert na tubę i orkiestrę* (1954)
2. William Kraft – *Encounters II* (1966)
3. Krzysztof Penderecki – *Capriccio na tubę solo* (1980)
4. Oystein Baadsvik – *Fnugg* (2004)
5. Krzysztof Mucha – *Crazy Fly* (2013)

Nagrania dokonano w Sali Koncertowej Akademii Muzycznej we Wrocławiu w dniach 7,14 i 15 kwietnia 2021 roku. Realizatorem i producentem nagrania jest Jerzy Gałek.

Dobór repertuaru obrazuje rozwój technik wykonawczych stosowanych w utworach na tubę solo. Poszczególne nagrane dzieła dzieli ponad pół wieku i właściwie wypełniają one cały okres użycia tuby jako instrumentu solistycznego. Ponadto kompozycje różnią się znacząco pod względem obsady wykonawczej oraz są odmienne wyrazowo. Ich zestawienie poza prezentacją technik będących przedmiotem pracy, stanowi okazję do wykazania kreatywności oraz dojrzałości artystycznej wykonawcy. Warto także nadmienić, że jedna z kompozycji jest dziełem doktoranta.

Podczas słuchania płyty CD uwagę zwraca wirtuozeria wykonawcy. Mnogość użytych technik wykonawczych oraz perfekcja, z jaką artysta je realizuje, budzą wielkie uznanie. Słychać także, iż wykonywany program jest stałym i świetnie opanowanym komponentem repertuaru doktoranta, a zastosowane przez kompozytorów eksperymentalne sposoby gry nie stanowią dla niego żadnego problemu. Utwory zostały ułożone na płycie chronologicznie, przy czym interesujące wydaje się zestawienie koncertu na tubę z utworami na tubę solo. Ich wykonanie wymaga bowiem zupełnie innego sposobu prowadzenia narracji.

Dzieło artystyczne rozpoczyna nagranie *Koncertu na tubę i orkiestrę* Ralpa Vaughana Williamsa. Utwór został wykonany w wersji na tubę z fortepianem, a wykonawczynią partii fortepianu jest Pani Justyna Maciejewska-Kud. Już od pierwszych dźwięków Pan Krzysztof Mucha w porywający sposób prezentuje niezwykle możliwości kolorystyczne instrumentu. Zmieniając artykulację i barwę prowadzi narrację, w której bardzo czytelnie prezentowane są poszczególne treści zawarte w utworze. Ujmuje swoista elegancja w budowaniu fraz połączona z wirtuozerią i lekkością gry. Solista świetnie przemieszcza się pomiędzy różnymi charakterami wypowiedzi. Jest przekonujący zarówno we fragmentach dramatycznych, lirycznych, jak i typowo wirtuozowskich. Swobodę w budowaniu nastrojów szczególnie słychać w kadencjach, które wykonywane są bardzo fantazyjnie.

Kolejną częścią dzieła artystycznego jest nagranie kompozycji pt. *Encounters II* Williama Krafra przeznaczonej na tubę solo. Dość skomplikowana forma utworu opiera się na idei „stworzenia iluzji akompaniowania samemu sobie”. Wrażenie udziału większej ilości wykonawców jest obecne podczas trwania całego nagrania. Przy czym jest ono osiąganę poprzez kontrasty dynamiczne i artykulacyjne, nagłą zmianę rejestrów oraz użycie multifonów. Całość tworzy wrażenie skomplikowanej polifonii imitującej rozmowę kilku osób, co odpowiada z resztą tytułowi kompozycji. Doktorant wykazał się ogromną inwencją w tworzeniu kolejnych warstw wypowiedzi, prezentując także wielokrotnie perfekcyjne opanowanie aparatu wykonawczego. Szczególne uznanie wywołuje realizacja wielodźwięków w środkowej części utworu.

Capriccio Krzysztofa Pendereckiego to podobnie jak *Koncert* Williamsa utwór należący do najczęściej wykonywanych kompozycji solowych na tubę. Jego zwarta forma w połączeniu z najeżoną trudnościami partią solową sprawia, że często znajduje się w programach konkursów muzycznych. Nagranie takiego dzieła zawsze stanowi wyzwanie dla solisty. Musi on bowiem sprostać nie tylko wymaganiom kompozytora, ale także pewnym

standardom wykonawczym obowiązującym w środowisku. Dodatkową trudność tworzy motoryczny przebieg, w którym niewiele jest miejsca na własne pomysły interpretacyjne. W moim odczuciu Pan Krzysztof Mucha sprostął wspomnianym wyzwaniom. W nagraniu możemy podziwiać zarówno jego biegłość techniczną, jak i zaangażowanie w dokładną realizację artykulacji i dynamiki zgodnie z uwagami kompozytora.

Wieńczące dzieło *Fnug* Oysteina Baadsvika oraz *Crazy Fly* autorstwa samego wykonawcy, prowadzą słuchacza w zupełnie inny muzyczny obszar. Obie kompozycje poprzez inspirację różnymi gatunkami muzycznymi rozszerzają technikę wykonawczą związaną z grą na tubie o zupełnie nowe składniki. Ich niezbyt skomplikowana warstwa tematyczna stanowi jedynie pretekst do eksponowania możliwości wykonawczych instrumentu. Tym samym, pomimo nowoczesnego brzmienia, zwracają się w stronę epoki wynalezienia wentyla i muzyki dętej tamtego okresu. Podobnie zresztą jak w tamtych czasach, autorami są wirtuozi, którzy eksplorują nowe obszary techniki wykonawczej. Uważam, że takie zjawisko jest bardzo ważną częścią rozwoju dyscypliny- instrumentalistyka i stanowi istotny wkład w popularyzację poszczególnych instrumentów. Pan Krzysztof Mucha w obu nagraniach udowadnia, że jest wybitnym wirtuozem tuby, a jego poziom umiejętności gry znacząco wykracza poza powszechne standardy. Jednocześnie doskonale odnajdując się w eklektycznej stylistyce, prezentuje swoją dojrzałość interpretacyjną i nietuzinkową wyobraźnię muzyczną.

Opis dzieła artystycznego będący częścią pracy doktorskiej magistra Muchy zawiera istotne wiadomości dotyczące historii tuby, biografie kompozytorów, analizę formalno-stylistyczną poszczególnych dzieł oraz wykaz współczesnych technik wykonawczych. Wartość merytoryczna pracy nie budzi żadnych wątpliwości. Poprawna jest także jej budowa formalna. Na szczególne uznanie zasługuje bardzo bogata bibliografia i zaangażowanie autora w odtworzenie wszystkich aspektów historii tuby. W moim odczuciu szczególnie wartościową częścią pracy jest wnikliwy i fachowy opis technik wykonawczych, które były przedmiotem badań. Niestety głęboka wiedza autora nie zawsze znajduje odzwierciedlenie w warstwie językowej pracy, nie stanowi to jednak o jej wartości merytorycznej. Opis dzieła czytelnie i logicznie uzupełnia wypowiedź artystyczną prezentowaną na płycie CD, a ujęty w nim zakres wiadomości pozwala stwierdzić, że praca może być doskonałym materiałem źródłowym dla instrumentalistów zainteresowanych współczesnymi technikami wykonawczymi.

Konkluzja

Stwierdzam, że Pan mgr Krzysztof Mucha w przedstawionej pracy doktorskiej wykazał się dojrzałością i samodzielnością artystyczną. Poziom wykonawczy zaprezentowany na nagraniach stanowiących dzieło artystyczne, czyni z nich wybitne kreacje, które mam nadzieję, że zostaną upublicznione. Całość pracy stanowi istotny wkład w rozwój instrumentalistyki, a zarazem kultury muzycznej w Polsce. Praca doktorska spełnia wszelkie wymagania art. 13 ust. 1 Ustawy z dnia 13 marca 2003 roku.

Pracę doktorską mgr. Krzysztofa Muchy przyjmuję bez zastrzeżeń.

Dr hab. Sławomir Cichor, prof. AM

